

Sygn. akt VI U 1053/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Czapłak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2018 r. w S.

sprawy Z. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o datę podjęcia wypłaty emerytury

na skutek odwołania Z. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 27 lutego 2018 roku znak: PP/ (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. K. (1) prawo do wypłaty emerytury w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy za okres od 25 października 2017 roku do 30 listopada 2017 roku;

II. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji w niniejszej sprawie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 lutego 2018 roku, znak PP/ (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił Z. K. (1) prawa do wypłaty emerytury w biegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy za okres od 25 października 2017 roku do 30 listopada 2017 roku. W uzasadnieniu wskazał, iż ustalił z płatnikiem składek, że ubezpieczony osiągnął przychody zarówno w październiku, jak i listopadzie 2017 r. Dlatego też za te dwa miesiące wypłacono ubezpieczonemu rentę wypadkową jako świadczenie korzystniejsze, natomiast od 1 grudnia 2017 roku podjęto wypłatę dwóch świadczeń (renty wypadkowej w zbiegu z emeryturą).

W dniu 6 marca 2018 roku Z. K. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji. Zarzucił, że wskazany przez organ rentowy dochód był mu należny za okres, w którym był jeszcze zatrudniony, tj. za okres do 24 października 2017 r., przy czym wypłata należności za październik nastąpiła dopiero 10 listopada. Podkreślił, iż po osiągnięciu wieku emerytalnego nie podjął już żadnej pracy, w związku z czym nie mógł osiągać żadnego dochodu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. (1), urodzony (...), od 21 grudnia 1995 roku ma przyznane przez ZUS O/S. prawo do stałej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem pracy (wcześniej renty inwalidzkiej 2 grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy).

Niesporne.

W okresie od 1 października 2014 roku do 24 października 2017 roku Z. K. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. na stanowisku pracownika ochrony. Po dniu 24 października 2017 r. nie wykonywał jakiejkolwiek pracy zarobkowej ani na rzecz tego, ani innego podmiotu.

Wynagrodzenie za ostatni miesiąc pracy, tj. za okres od 1 do 24 października 2017 roku, spółka (...) wypłaciła Z. K. w dniu 10 listopada 2017 roku.

Dowody:

- świadectwo pracy z 25.10.2017 r. - k. 8, pl. IV akt ZUS;
- pismo (...) z 23.11.2017 r. - k. 15, pl. IV akt ZUS.

W dniu 16 sierpnia 2017 roku ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego 65 lat.

Decyzją z 24 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał Z. K. mu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 24 października 2017 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez ubezpieczonego. Organ rentowy wskazał, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczony powinien przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek - k. 1-3, pl. IV akt ZUS;
- decyzja z 24.10.2017 r. - k. 5, pl. IV akt ZUS.

W dniu 26 października 2017 roku Z. K. przedłożył w organie rentowym świadectwo pracy datowane na 25 października 2017 roku, potwierdzające rozwiązanie z dniem 24 października 2017 roku umowy o pracę łączącej go ze spółką (...).

Decyzją z 15 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podjął wypłatę emerytury ubezpieczonego od 1 grudnia 2017 roku, tj. od dnia zaprzestania osiągania przychodów.

Dowody:

- świadectwo pracy z 25.10.2017 r. - k. 8, pl. IV akt ZUS;
- wniosek o podjęcie wypłaty świadczenia – k. 7, pl. IV akt ZUS;
- decyzja ZUS z 15.11.2017 r. – k. 10, pl. IV akt ZUS.

W dniu 20 listopada 2017 roku ubezpieczony zwrócił się do organu rentowego o wyjaśnienie przyczyn podjęcia wypłaty świadczenia dopiero od 1 grudnia 2017 r. Następnie, pismem z 24 listopada 2017 roku wniósł o zmianę decyzji z 15

listopada 2017 r. i wypłatę emerytury także za okres od 25 października do 30 listopada 2017 roku. Do wniosku dołączył pismo swojego pracodawcy z 23 listopada 2017 roku, zawierające wyjaśnienie, iż wynagrodzenie wypłacone w dniu 10 listopada 2017 roku dotyczyło należności za pracę wykonywaną od 1 października do 24 października 2017 roku.

Dowody:

- pismo z 24.11.2017 r. - k. 14, pl. IV akt ZUS;

- pismo (...) z 23.11.2017 r. - k. 15, pl. IV akt ZUS.

Decyzją z 8 grudnia 2017 roku organ rentowy przeliczył świadczenie emerytalne ubezpieczonego od 1 grudnia 2017 roku. Decyzja ta nie zawierała jednak żadnego rozstrzygnięcia w kwestii prawa do świadczeń za okres od 25 października 2017 roku do 30 listopada 2017 roku.

Z. K. złożył odwołanie od powyższej decyzji, domagając się wypłaty emerytury za okres od 25 października do 30 listopada 2017 roku. Postępowanie w tej sprawie toczyło się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie pod sygnaturą akt VI U 108/18 i zostało zakończone wydaniem w dniu 23 marca 2018 r. postanowienia o umorzeniu postępowania. Wcześniej jednak, postanowieniem z 15 lutego 2018 r., sąd przekazał organowi rentowemu wniosek Z. K. o przyznanie prawa do wypłaty emerytury za okres od 25 października 2017 r. do 30 listopada 2017 r., celem załatwienia sprawy poprzez wydanie decyzji. Organ rentowy wykonał to postanowienie wydając decyzję z 27 lutego 2018 r., zaskarżoną w niniejszym procesie.

Dowody:

- decyzja z 8.12.2017 r. - k. 18-19, pl. IV akt ZUS;

- postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z 15.02.2018 r. – k. 19-19v akt sprawy VI U 108/18.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Z. K. (1) jest osobą uprawnioną od 24 października 2017 r. do dwóch świadczeń wypłacanych przez ZUS, tj. renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy oraz emerytury. Zbieg prawa do tych świadczeń regulowany jest przez przepis art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r., poz. 1773). Stosownie do treści tej normy, osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru: przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo emeryturę powiększoną o połowę renty. Wnioskodawcy zgodnie z wyborem wypłacana jest renta powiększona o połowę emerytury. Prawo do zbiegu świadczeń nie przysługuje jednak wówczas, jeżeli osoba uprawniona osiąga przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu (art. 26 ustęp 3 ustawy wypadkowej).

Dla zastosowania art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej kluczowe jest więc ustalenie, że osoba uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, w okresie pobierania tych zbiegających się świadczeń osiąga jakikolwiek przychód rozumiany wedle zasad z ustawy emerytalnej, z którym łączy się obowiązek ubezpieczenia społecznego (tak też uchwała SN z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie II UZP 1/05, rozstrzygająca jednak o innej kwestii łączącej się ze stosowaniem omawianego przepisu niż ta, która miała znaczenie w niniejszej sprawie). Istotne znaczenie ma jednak, co całkowicie uszło uwadze organu rentowego, nie tylko ustalenie daty dokonania faktycznej wypłaty, ale również przyczyny uzyskania (osiągnięcia) owego przychodu. W ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie, wyrażonej w oparciu o wykładnię celowościową omawianej regulacji przychodem w rozumieniu art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej jest bowiem wyłącznie przychód osiągniany w okresie pobierania świadczeń (tak również: Krzysztof Ślebzak w: Komentarz do art. 26 ustawy o ubezpieczeniu społecznym

z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, Legalis). Również Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 10 października 2006 roku (III AUa 1414/05) wskazał, że „określenie: „przychód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości” zawarte w art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych należy rozumieć w sposób określony w ustawie emerytalnej. W przypadku ubezpieczonego „przychodem” jest wynagrodzenie z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, ale z treści przepisu art. 26 ust. 3 wynika, że przychód z powyższego tytułu powoduje skutki przewidziane przez ustawodawcę wówczas, gdy przychód osiąga osoba uprawniona do pobierania zbiegu świadczeń, a zatem, jeśli mając do niego prawo - jednocześnie pozostaje w zatrudnieniu (lub prowadzi działalność wymienioną w przepisie art. 104 ust. 2 ustawy emerytalnej) i osiąga z tego tytułu przychód. Przychód zatem w rozumieniu przepisu art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej jest nim tylko wówczas, gdy osiągniany jest z tytułu zatrudnienia świadczonego w okresie pobierania świadczeń, co wynika zarówno z wykładni gramatycznej omawianych przepisów obu ustaw jak i wykładni celowościowej.” Podobnie wypowiedział się ten sam Sąd w wyroku z 7 grudnia 2007 r. (III AUa 2510/06), uznając, iż „przychód z tytułu urlopu górniczego wypłacony już po nabyciu przez ubezpieczonego prawa do emerytury (za okres sprzed jego nabycia) nie ma wpływu na uprawnienie do pobierania świadczenia zbiegowego - renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (wypadkiem przy pracy) i emerytury.” Identyczne stanowisko zajął również Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 17 lutego 2016 r., sygn. akt II AUa 236/15, w którym uznał, iż „wykładnia art. 26 ustawy z 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych prowadzić musi do jednoznacznego wniosku, że wynagrodzenie uzyskane z tytułu zatrudnienia, które ustało przed powstaniem prawa do zbiegu świadczeń określonych w tym przepisie, nie wyłącza prawa do tego zbiegu, bez względu na termin wypłacenia takiego wynagrodzenia.”

W świetle powyższego, organ rentowy badający czy istnieją podstawy do dokonania wypłaty świadczeń wypadkowych w zbiegu ze świadczeniami „zwykłymi”, powinien każdorazowo poczynić dokładne ustalenia faktyczne co do tego w jakim okresie ubezpieczony faktycznie osiągnął przychód, tj. w jakim okresie faktycznie wykonywał czynności zarobkowe. Takie działania nie zostały zaś podjęte w niniejszej sprawie, a wręcz przeciwnie, organ zignorował przedłożone mu przez Z. K. dokumenty.

Tymczasem po pierwsze, w przedłożonym przez ubezpieczonego świadectwie pracy z 25 października 2017 roku wyraźnie wskazano, że Z. K. pracował wyłącznie do 24 października 2017 roku, tj. do dnia nabycia uprawnień emerytalnych. Po drugie, ubezpieczony przesłał do akt pisemne wyjaśnienie pracodawcy, z którego jasno wynika, iż wprawdzie wypłacono mu wynagrodzenie w dniu 10 listopada 2017 r., jednak było ono należnością z tytułu świadczenia pracy w okresie od 1 do 24 października 2017 r., a nie w okresie późniejszym.

W ocenie sądu, w świetle powyższego organ rentowy popełnił błąd przy wykładaniu art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej, skutkujący wadliwą decyzją o wypłaceniu odwołującemu renty wypadkowej w zbiegu z emeryturą dopiero od 1 grudnia 2017 roku. Nie wziął bowiem pod uwagę tego, że ubezpieczony nie miał żadnego wpływu na to, w którym momencie pracodawca (czy zleceniodawca) wypłaci mu należność z tytułu pracy. Gdyby uznać za trafne stanowisko organu, prowadziłoby to do konieczności – w istocie absurdalnego - przyjmowania, że prawa do świadczenia wypadkowego w zbiegu z innym nie nabywałaby m.in. osoba, której pracodawca nie wypłacił w terminie i w całości ostatniego wynagrodzenia za pracę, lecz wypłacałby je jej w ratach, np. po 100 złotych miesięcznie, przez 24 kolejnych miesięcy. Taki pracownik byłby wówczas podwójnie pokrzywdzony: raz z uwagi na bezprawne działanie pracodawcy i nieotrzymanie w terminie wynagrodzenia i drugi raz z uwagi na pozbawienie go przez okres 2 lat jakichkolwiek środków utrzymania. Nie taka zaś była niewątpliwie intencja ustawodawcy.

Wykładnia funkcjonalna i celowościowa omawianego przepisu, uwzględniająca także reguły słuszności i konstytucyjną zasadę demokratycznego państwa prawnego, nakazuje tymczasem rozumieć pojęcie „osiąga przychód” jako osiągnięcie wynagrodzenia za zleczone czynności wynikające z umowy, a nie jako faktyczną wypłatę wynagrodzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2013r., I UK 484/12).

Skoro więc Z. K. był zatrudniony do 24 października 2017 roku, to wyłącznie do tej daty osiągał przychód w rozumieniu art. 26 ust. 3 ustawy wypadkowej. W konsekwencji już od 25 października 2017 roku uprawniony był do zbiegu

świadczeń, gdyż wszelkie późniejsze dokonane na jego rzecz wypłaty były związane wyłącznie z pracą wykonywaną do 24 października 2017 roku, a nie później.

Biorąc powyższe pod uwagę, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał Z. K. (1) prawo do wypłaty emerytury w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy także za okres od 25 października 2017 roku do 30 listopada 2017 roku.